THE INSTITUTE FOR
ADVANCED STUDIES
OF WORLD RELIGIONS

FILM—STRIP NO.

MBB —1972— 31 — 13

BUDDHIST SANSKRIT
MANUSCRIPTS

कनकवर्णावदान

॥ ॥ ॥ 

ॐ॥ १ ग ॥ अथात्मकोमदीयास्थात्मसंस्थामेऽयमंगुष्ठं

पदाक्षीयिनथअथपिसङ्गनाः॥सर्वनसमूयागत्यगंदूवंसूगनंमूनिंदृष्ट्वाप्रदक्षिनीकृत्यपूजयित्वाप्रणम्यचाःयविदृत्यपूनस्तुत्यस्तुनाःऋतिपूजः
मूद्या॥नत्सङ्गर्मासूनंपातुमूयनस्कूश्समकनतः॥अूथसौरुनावाचद्यादृष्ट्वाःसमूपास्थिनानूःसूदिमथान्ककल्याणमौर्यधर्मसादिशत्॥नत्सङ्गर्मासूनं
पीत्वाँसूराऊनाः॥अूनूमाघपुरुषंकावरनूवीवित्तागिनतः॥अूथसौरुनयाकृत्यस्तुपांधर्मपवृद्धयारिक्तसंघात्समासऊपूनरेवमरणवन॥सत्य
नसूर्यनूर्यवैसदसिस्थवकिंधर्मंघवत्तनिवयानरासःथनकिंत्वैर्यंघसर्ववियदभ्रघसंयुञ्जाकिंदानेनरागसूरत्नकङ्कारुवकिं॥नद्यथा १८७
ऊरयांसर्वेमयानत्कथनंवूना॥कनकवर्ल्लीघरूपनपुरुनंयत्युञ्जादिगांपूर्वेकन्यानवसाकवस्त्रवाष्टायूनायूषिणीमान्कनकवर्ल्लीस्थावरु
-वपृथिवीयनिः॥नाथकादावनाःथुरंवावृत्तंगुच्चेविगंहृदयथःप्रजाकार्यमूकाहानमिवावदनू॥कनकाख्यापूर्वीतस्यमस्कृत्यचामरावती

हि चतुर्भस्संसमृद्धिना॥किंभक्षारिःसमृद्धारिःसम्बाहिनयिमस्रवं॥अवश्यमरविनयंदृष्ट्वामृत्योपुनःसिंग॥तस्मात्सर्वत्रनाङ्गयुक्तां
ङ्गुक्तान्कनानयिमूक्ष्मार्थशुक्लान्थयिथासयसंस्रवंसदा॥ॐनिनिथियनाऊसोग्रमत्यासक्तिंक्षऊनानाप्राकूरायूनगरुवांभवमाः
दिनाम्॥रागमरंक्षमदामाख्याश्चाग्रहसमकगःकनंगुल्मांस्वगुक्लांस्वविमूक्ष्मसिंहिदायिहि॥गकतमसमनाऊस्मुल्मांङ्गुक्लांक
नानयिकस्यविङ्काङ्विचायिमाग्रदीक्षकंयावन॥ॐखादिरंनवस्तुधग्रामंक्षंगत्थनिहिंग्रिंक्षयनदानस्यसर्वप्रविषयक्षपि
॥शुक्लांस्तुल्मांकनांस्त्वेवसर्वेषांबन्धिऊमयिःस्यक्षासंवासनांकक्षासंस्रवंसंक्षयासयनु॥सवमसीमदानाऊऊम्यूंथसमकगश
धमैंक्षोवानूंगासिंक्षासाकासंघासयंवसो॥गगस्त्विनगनाराकस्यक्षुक्षाऊमूलवनूनकंविषमीक्षूगमरुद्धरिंकुकानलं॥ग

दृष्ट्वेवंनिमिरुक्त्वाम्बुधयविवकृत्वाऽगत्वाऽथपूजनंगत्वागत्वानिमिर्नंत्वयदथवृ॥यस्यस्यदवज्ञानीयानकृतंविघमीश्रवणावरणंगत्वि
मिरुंगुमद्दर्शिकृतावधां॥ॐ॥श्रावदशावर्षातियुक्तोकर्मविपाकेनैः।दवादिवृषिमानेववर्षिष्यतिसमकृतः॥गस्यस्यंयकर्तृयंयः
दीक्षुसिघ्रादिनांधर्मीवापियुकर्तृयंधर्मीहोवशुरंश्रवण॥ॐनिगनार्थिमंत्रुक्त्वाश्रोपनिखंडिनः।साकानूकम्यायाक्षिप्रवर्तृयं
यत्विकृयत॥ऋक्षाकक्षंमक्षायंयायययूःकथंयक्षाः।यवनाग्रामदाशगयायायिष्यन्तिगंचित्रं॥यायस्यधनशागस्तुयायायिष्यन्ति
गंकथं॥ऋक्षोवगस्तदात्मादेऊम्बूद्वीपमनोगमः।नभायिनचिनादेवरविर्ष्यतिमनूपमः॥गदगकिंकरिष्यामियत्नदृष्टिर्नविष्यन्ति
सर्वथादंविनष्टस्यीयगानक्षानविघ्नं॥ॐनिविन्नाविघर्तुंदृष्ट्वामकीमदासुधीः।समूयययूनःऋक्षायक्षेवमशयना॥वि

षादंमाकृथास्वामिन्यायंक्रियतांयशः।देवतानाधनांकृत्वासृष्टिंप्रार्थनांकुरु॥ततोदेवयसादनसृष्टिंश्वरविष्यति॥ततश्चतुः
सूरिकंचरविष्यतिनसंशयः॥ॐनिवेदयामिगत्वासोनृपतिंकृथासर्वंश्वभविष्यतिगच्छ॥ततःकृत्वेयमादिशत्॥ततःकृत्वेयंतांयः
लंइरिकंजयशकृयादेवतादेवीमाराधनांकृत्वाप्रार्थयंसृष्टिंतां॥ॐनिवेदयामासादिष्टंकृत्वातंसचिवंकृतांः॥ततथमित्रसंज्ञं
स्तंतथतांचिंतुमेकृत्वा॥ततोनागश्चतान्सर्वान्पूजयित्वायथाविधिसृष्टिंप्रार्थयामासइरिकसनिधानीं॥ततथान्यादेवतान्यथिप्र १८१
पूजयित्वायथाविधिसूरिकंप्रार्थयासुःसंसात सुखसाधनं॥एवंनानाविधानेश्वसृष्टिंदात्प्रार्थतःकृतस्यस्थिविधाननानासृ
ष्टिंकर्थंचना॥पूर्वाकर्मविपाकनविषयंसमकृतांसृष्टिंनरवरुत्सर्वज्ञंगुरुंयदा॥सोत्थैर्यदानिधीसर्वसाकर्मणायकाह

निधी॥ अवृष्टिः प्रयोरुरुमानसायासदत्तनां॥ कृशुसर्वघनीकायः सविस्फोस्फिमिनः पूनः उवाचसूचिरंधाखाखधानामा
यमरुसं॥ अवर्षीपाणिधानायंपञ्जानांनिषनिक्रियः॥ कोनिमरुनंयत्तांनिः रुलंयनियालनां॥ दिरुभानिवृरुवर्षोऽयरावक्यराव
सूचकाः प्रवृरुवाषवर्षोऽयपञ्जायायनरुतुजां॥ यांमरुरोयंनाजायपञ्जानांनकभानियः॥ मस्यस्यष्ठनरुस्थवकिनीरिमूरुष्य
दः॥ मयाहुनयूगंलोकयदावाजाघ्रजादिमः॥ मयाकिलकलिलोकयादावाघ्रजादिमः॥ इरिकक्रयिमावियकयानप्रयकः
सक्रुकयावाराभरुसमादिमाः पृथूनरुक्षःभवलीविरुलाः॥ दादाकानविपृरुविसाः खसूनेमयदिनावलेरेः॥ भावक्षःपस्तयंपयाख
गवदमः पायेनृपांजांपञ्जाः॥ मस्मासमरुकाबलत्रुरुलीयामयाघ्रजाः॥ साकंपुजारुयावांपूर्ध्वंत्रस्मयानिविः॥ मदयविषयनाक्रु

सर्व्वाधियसमन्वितः सर्व्वान्नानि समाहृत्य स्थापयेत्कृतसर्व्वसः॥ गदन्नं सर्व्वसाकल्यः समं मानमात्रकं यावद्वादशवर्षाणि तावद्
वंशयङ्गतः॥ ॐ स्वादिष्टंकृत्य उद्धृत्य मात्राजनार्द्दनं। गत्वा तवंशनिलयं सर्व्वयिसादसाधयत्॥ अथ सर्व्वयिसमाद्यादभद्रम्
समन्वितः। सर्व्वान्नानि सूसंगृह्य स्थापयित्वा कृतसर्व्वसः॥ गदन्नं सर्व्वसाकल्याजीविताधनमात्रकं। निजमवसमदत्वा यावद्यामास्वात्मिकान्॥
गदन्नंयानि शुद्धकृतः सर्व्वगद्विषयस्थिताः। गत्वैकादशवर्षाणि हृद्धंवंशसंक्षयन्॥ गताद्वादशवर्षादि मासेकनिगतवासर्व्वान्नसंक्षयेत्
गङ्गस्नानंकृत्वापिच॥ सर्व्वगजातिनस्त्वाः क्षत्रियासादनाद्गताः। निर्व्वंशवदसाकानिनाद्यमनसंक्षयः॥ गतंच सर्व्वसाकस्यसंविः
गंकाद्गकाष्ठकसर्व्वयिनिर्ज्ञेरात्मधर्म्मिगसदानृपः॥ गतः कालनगस्यापिगतः काष्ठन्नसंक्षयः॥ यथासदायादकपूरुषाने

सर्व्वं

संसारमार्गानस्मिन्त्वसमर्थकस्त्रिशक्तिसंस्थावनकविद्यामात्रासार्द्धंविद्यात्रयंवानंदइत्यादिकथनम्॥ तदाकर्मभिर्भस्त्रात्रिध्यनिर्व
र्णयकेशविष्णुरूपमस्वस्तूसंसारंदृष्ट्वेत्यनुरागिनां॥यदयंबालकानूनमस्यागर्भस्थस्यवशात्सर्वज्ञोपीत्यादिकथनेवंमनसीव
करणं॥अलंकिमीदृक्षंसत्यंमिथ्यादृष्टिकुवानरक्षंअधर्मोनागसीक्षंस्वयनात्मविद्यानकं॥ॐदक्षानांदिस्त्रानांदायकर्मानूत्रः
सूत्रार्थं त्रिस्त्रोवाविद्यात्रयानूचनिर्णंकसमस्तदम्॥तदादंस्वकार्थंत्रिपद्यसांपत्रं॥किमीदृक्षंदिनंकर्योकवसंकस्तमाभूत्रा॥ऽनिध्यस्त्रा
सूधीत्रासोवाविस्त्रावनगनः॥वृक्षमूसमूणिश्रियत्रयंकायत्रिसस्त्रिगनः॥सभस्त्रंगिमूयस्त्राप्यगस्त्रंज्ञानसमादिगः॥गणाएधदि
मंलोकंपश्यस्त्रंचमयंकगतूगइदयवाशेदस्त्रापूननेवंवाचिकयं॥यत्रसमूदयंधर्मोगस्त्रर्वनिगाधिकंपश्यस्त्रंगमयंददंवि

धंसिकनवस्थिगं॥विकल्पकल्पसंरूढ आत्मायंददसंस्थिगठानिश्चेष्टानिर्विकल्पापिस्थिग्धरसंगती॥शून्यमयजगत्साक्षात्मं
कल्पजीवकठाकावृद्धिस्थगनाकावकानीन्द्रियगक्षनिवा॥सर्वमगधिकल्पात्मंमायायानविनंजगग।ॐनिमायायमंमत्वाकीवृध्वप्रि
यगरवगददमीदृशलोकसंसारनागनिश्स्थूलठ।सर्वंमायाश्रवंमत्वासंसाधयतिवृद्धिं॥ॐनिविकायविकासीवाविसत्वनिनंजगठ
पुण्यकांधाधिमासाद्यसत्यकसूगगारवग॥गगठपुण्यकवृद्धासासंसाराद्वियानगठासाक्षाधर्मीस्मासाक्षगथमकामरागग॥संसक्ता १८२
नस्यरवगिस्थदठस्वस्थान्वयंभरवतीदृइठखं।ज्ञादीनवस्वदगगंविदित्वा क्षकल्पंतरखंजीविमार्गकल्पठ॥अथसोरागयाचूठपुण्यकसूगः
गामनिठासाक्षयूदिगकार्यार्थकर्तुमवद्यविक्रयत्॥यदियकल्पकालानिमयासाकदिगार्थिकाःइच्छानियदिस्युनिकस्यचिन्नदिगंछ

यन्त्वेवमशाप्यग॥नमस्तेगवन्नाथसर्व्वसत्वानुकम्यकाजधकिमर्थमायासिगन्तुमादस्तुमर्हसि॥ॐ॥यूकानृपतोनम्मिंमथशीसगमावदग्
॥ॐनाथमिदायामिगन्मादवदतुमर्हसि॥ॐनिमनार्थिनंगुरुत्वानूदित्वासीनृपावदग्॥अहाकष्टंमहापापंयदस्थावदविद्विगः॥ॐम्बूद्वीपंवि
पारुत्वायदकस्मिंसुरिकवापदातुंनाशक्नोमिसकपूर्त्तुकयात्रकं॥ॐवंविकावथक्कानंगस्मिंनाहिनवाधिया॥नयुगाथूषिमादवीस
मूथशैवमवीग॥किंसमेमदाहस्वंदात्विप्रमृत्यूसंनिरं॥तस्मादानंपदानव्यंदाज्ञांविनस्थमयगः॥ॐनिदंयूदिनंगुरुत्वानृपासीवंयंविकथ
यागदमेसंपदास्यामिदयादंयनिवादिगः॥किंसदाशगृदंनास्तिरुक्कादंकाडानाहुगं॥यदंगदपिदाशदंकिंशाशूद्यावधवहा॥अथेग
नेउक्कादंजीवरादिविद्यदिनं॥अवश्यंभवमकर्त्तव्यंसर्व्वथाधिऊकिनां॥अतभऊविगनेवंधर्मोनसाधनंविनाविप्रभोऊरुसंसारऊ

वर्णं दायमात्मदा॥ तुल्यायनदक्षकायिया खामिमनर्हं ध्रुवांगमादंगत्युदास्यसोनिनयङ्कस्वजीविगा कथमयमृषिविक्रानिक्रयाणां
वृऽदिगः॥ ॐ स्यूक्ताशीनृथारुशांगानमाख्याकृथदिशाग्रमूमाख्यामप्रदानस्मिंकूर्यंसर्वंनूमादन॥ अनद्दानविधाकंनरवंन्नूनंसमंग
संसर्वंणायिवदानिर्ऽंसदमासियङ्गऽग्॥ सर्वंक्षत्रवंनूनंसूरिकंनिनयङ्ववं॥ ॐ निदंगादेनेस्वात्रंदाणुमिऽंमदर्षय॥ ॐ स्यूक्ताशी
नृथानाऽग्रहीत्वायत्रमादऽग्॥ रुक्मंसंपूनिनंकृत्वादद्दीनक्षेमदर्षय॥ नमासीरगवान्याग्रमादायनरसागमः॥ स्वाग्मीसस्सायस्य
नत्यिंशंशाकुमाविशग्॥ अथर्ष्वीनरसायानंगंस्वासीनृथामूद्धाकृताऽसियूदानत्वायूनंवमसायग॥ ऋद्धाताग्रंभयासंग्रंयद
यंसोगमायोगिंशमदन्नंयनिर्ऽंजानसूर्वंक्षानहिंशानग्रग॥ ॐ स्यूक्ताशीनृथकृतंगानमाख्यामसायग॥ शाऽमासंयुद्धानमंशस्वकंस्वकं॥

गं॥नमस्तस्यैधूनाथवंसंसारदुःखशांतिनः॥एकस्यापिदिसत्यस्यकरुण्यंदिनमादनात्॥तस्कस्यात्मानुकम्यार्थंगृहंगत्वासमादिशः॥पिंडुयावं
दियाविलापनिर्मुंडीयसास्यगं॥ॐखसीरगवाश्वात्मानगदियनदुःखासर्वेवकामिमंडीयंदृष्ट्वदाक्षीत्समकगः॥इतिकसमुयाजात्मभू
यजवविघातिगंऋत्वियासादगंऋत्वंनिःक्षयकृयिनाशनं॥एकस्यसूयनमात्मरुंगमंत्रकासूकापुरुमात्रावद्विरूंमदृष्ट्वासावद्यविकथा
॥अदाकरुंयदशैवंमदर्द्धिकस्यसूयगः॥गृहंयिविद्यमनात्रंनयात्रयकृमाधूनायचरुंनृयगनस्यदिगार्थेनानुकंयया॥गृहंगत्वासमायाद्यपिः
ण्डुयुक्षीयसास्यगं॥गगस्कुस्यनमद्धस्यपिंडुदानविपाकगः॥सर्व्वेषांपितरवत्नूनंमंगलंनिनयुद्भवं॥गगः॥सर्व्वेयिमत्साकाःसूरिकृयिनाद्विः
गाः॥दानयूध्यमहांत्मादयोपयपूःयमादिगाः॥स्वयंवापिसूरयुक्त्वादानंदत्वावनिरुयसः॥सद्धर्मवत्नधानकाःसूकयायूः॥सूरयावनिं॥ॐ

निनिश्चित्य वृद्धाः सोमसभ्याविदाय सा। गांकनकवतीख्यां गां ऋक्षनीमयाययौ॥ तस्मिंश्चसमये गत्वा नृपासोमश्रिसदायक्षमाणसदश्रे
ष्ठयाज्ञादायनिर्संस्थिताः॥ ऋजाकृमसाख्यस्कविदायसिसमागतं। दृष्ट्वाकश्चिदमाख्यस्त्वंमामकेवमब्रवीत्॥ तवकाहस्यनामवयकाय
कीविदायसा। ऋषूणांयामिदायामस्त्रिमिर्लंहिर्किंरवत्॥ अथसमयेदृष्ट्वामानमाख्यासमब्रवीत्। नायंशंकुकऋषाणादृश्यतांभूभृतां
निः॥ मायावीनाकसौऋषद्राजादाविर्यवनः। नूनमस्मान्यत्राजित्यस्त्रिकुसमयागमः॥ अथसोनृपतीराजागंखड्गंसंनिधीकृत्वा मास्व
नाश्चिरंधमाख्यन्मामकेवमब्रवीत्॥ तवकाहंगकुकायमायानीराकसाधिनः। नूनमस्यद्विगंकर्कवोहरिकृनिदागतः॥ तस्मिन्क
हासऋकाभदवतीर्यनविषयाः। पाशादनसरामश्वसख्यदृष्ट्वानृपगयूनः॥ अथसोनृपतीराजादृष्ट्वागंसूगंयूनः। सदसाक्षयत्यादी

निवद्धनं मारुवारसमंकालंकविख्याथकियन्मिगाः॥ॐ स्वादिष्टंनृपकुशसूच्चामाखाऊनाश्चमं।नूयंमासंपयुंनत्वासर्वेथवंमराषिमं॥यः
दादवश्यसभ्यलिःश्रीसोमाग्यसमृद्धिमागदवंरुयगासाईंनमिलाषावनासद्धिमावदशविषकारुरुवकंस्वामिनंपुरांपनिश्चाप्रगछंमगः
कुमस्वनमाविषा॥वंनंभूयार्थमानाधिरूयासोनानशाषनागछनमृदंयूयंमाधंमनंसमं॥ॐ स्वादिष्टंनृपनाधिरूयामाखाऊनाश्चमं
पश्चात्नृपनिरूयाबूवंकंत्वेवमब्रुवन्॥कंकयंगदस्माकमयमाधंनविशंमॐ स्वंकानयुश्चत्वावसर्वेस्वस्वगृहंययुः॥यस्मिन्वसम
यगजप्रथकसुगनापिनमाधिशुंयकासमाधिशीविद्यध्वंनसमादिनः॥नस्मिन्नवविषयगत्रसर्वेत्रविषयविवस्तूलिकसन्निमिलच्च
युगाकानमरुद्भुवं॥अथसघोवामसदक्षिणस्यनीलालिमांसंवमदाम्बूलखामघावनीपश्चिमदिक्कूनश्चः कथानकासाधुवूनंजनीवाः

नमः समकंगनाकृतांसूत्रस्थनीसाध्यकाननानांञ्चाद्यमानंसनभेवराभ्रंगप्रवन्धेविवमघसंघेः। नमः पयानाञ्चसुरासुरैः
स्थिविष्टपेभ्यानांयविसर्पकाशं। अन्यादिदृष्टिस्फुदनंनवरुनन्यादिदृष्टिस्थनमः क्रमेण॥ ॐनिसकनकवर्णेः क्रोधनिरूपणीनांमूर्का
मतिनिवार्वेयाऊमानःयज्ञानां। ॐसूकदसूकसमस्तीघानःयानकाप्रवनिंद्रियनार्थेसर्कानानाप्रभावः॥ नमः यरनिसर्वेस्थि
रथसूसदायिवासरिकंमसंगेनिरंमदात्मा दमरुद्भवं॥ नमासर्वेविगस्त्वाजम्बूद्वीपनिवासिनः। मक्षान्तादसूरवंउकावरयूः धर्मवानि १२२
दाः॥ यासौकनकवर्णेस्त्वारूपनिः श्रीसमृद्धिनः॥ अरुभयनमारूवनिनिमनरिकंव॥ ॐरूवंरिकवामस्त्वायूयंसर्वेसमाधिकाः। सर्क
र्मायुस्थिधानेनकूनूर्ध्वदानमादरात्॥ यानेनदुर्गानिंदित्वासमृतिंसमवाप्नुयात्। नस्मादानंप्रयानंसर्वसाकनिर्ध्वपूरिसदायदिस्त्वाविज्ञा

नियूदानश्रेष्ठंमदत्तलांगथाधिवाधिसत्वादानंकुर्य्यंसयादृंग॥यस्मात्सत्वानजानन्तिदानश्रेष्ठंमदत्तलांगतस्मात्सत्वाश्रूदत्तेवस्वयमव
युज्यंग॥नवंदानरुतमत्वासंवाधिपदवाप्तिरिशंमात्सर्यकृपणत्वंचत्यक्त्वादासमर्थिन॥रूपिमस्कासमादिदृंगुत्वागसर्वसौधिका
शंसयमवंप्रतिक्षायवस्तुदानसंतगंश॥एवंमनन्मदागऊंगुत्वृधमेयधाधिगंगथसदंदवदास्यगङ्कत्वानूमादनांकन॥एवंदा
नरुतमत्वारुत्वादानस्वर्यंसदाप्रज्ञाश्चदानधर्मार्थयासनीयादिनाखग॥गनऊंमंगलंनित्यंसारिकंनियूयदवेसर्वगविषथनाश
रवचूनंसदाकुर्वा॥चनङ्गमंवियाकनपूर्यायानिमातुमागवाधिचित्तंसमासाद्यवाधिसत्वारवनयि॥एवंगत्यंसमादिदृंगुत्वासो
नृपागर्मदासंयमवप्रतिक्षायवास्तुनचत्समार्षद॥ॐदंकनकवर्णाख्यमवदानसूत्रंसमाप्तंशुभंयास्तुनूमादंगंशृण्वन्तिश्रव

यत्किंचानसर्वश्रद्धयानिरंदानंकृतानूमादिमा॥ सत्सौख्यंसुचिरंउक्ताश्रुभयायुःसुखावहीं॥ २७ ॥ॐ॥ किंनकवश्रीवः
दानंसमाप्तं॥ ६७३ ॥